

Javaslat
**a helyi önkormányzat gyermekjóléti és
gyermekvédelmi feladatainak 2014. évi
ellátásáról szóló átfogó értékelés elfogadására**

Előterjesztő : Ózd Város Önkormányzatának
Jegyzője

Előkészítő: Hatósági és Szociális Osztály

Ózd, 2015. május 28.

Tisztelt Képviselő-testület!

A gyermekek alapvető jogairól és e jogok érvényesítésének garanciáiról, a gyermekek védelmének rendszeréről, alapvető szabályairól a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.), és a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997.(IX.10.) Kormányrendelet (továbbiakban: Gyer.) rendelkezik.

A Gyvt. 96.§ (6) bekezdése értelmében a helyi önkormányzat köteles minden év május 31-ig átfogó értékelést készíteni a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról, amelyet a Képviselő-testület megtárgyal. Ezt követően az értékelést meg kell küldeni a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatalának.

Az éves értékelés tartalmi követelményeit a Gyer. 10. melléklete szabályozza, amelynek 4-5 pontját 2013. január 1-jétől hatályon kívül helyezték.

1. A település demográfiai mutatói 2014. évben.

Ózd Város lakosságának száma 36 215 fő (2013-ben 36 626 fő) volt.

A népesség megoszlása korcsoportonként:

0-3 évesek:	1482 fő
4-6 évesek:	1138 fő
7-14 évesek:	3283 fő
15-18 évesek:	1728 fő
19-24 évesek:	2944 fő
25-62 évesek:	18387 fő
63 év feletti:	3953 fő
Összesen:	36 215 fő

Fenti számadatokból kitűnik, hogy ha csekély mértékben is, de Ózd város lakosságának száma 2014-ben is tovább csökkent, hiszen 2013-ban a lakosok száma 36 626 fő volt.

2. Az önkormányzat által nyújtott pénzübeli, természetbeni ellátások biztosítása:

- **a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesültek száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,**
- **egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzübeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,**
- **gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.**

A Gyvt 20/A. § (1)-(2) bekezdése szerint a települési önkormányzat jegyzője annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága

- a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,
- b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel,

természetbeni támogatást nyújt fogyasztásra kész étel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában. Az utalványt Ózd Város Önkormányzatának megbízása alapján – a tavalyi évhez hasonlóan - a Magyar Posta kézbesítette. A támogatást az Ózdon lakcímmel rendelkező jogosultak határidőben, problémamentesen megkapták. A pénzübeli/természetbeni támogatás összege 2014. évben (is) 5 800 Ft/fő/alkalom volt, amely teljes összegben a központi költségvetésből került finanszírozásra.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben:

- a) 2014. augusztus hónapban 4482 fő, ebből 4199 kiskorú és 283 fiatal felnőtt,
- b) 2014. november hónapban 4434 fő, ebből 4192 kiskorú és 242 fiatal felnőtt részesült.

A családok számát tekintve a támogatás 2233 családot érintett, melynek költségvetési kihatása 51 713 E Ft volt.

A 2014. december 31-én ellátásban részesülők vonatkozásában az egy főre jutó családi jövedelem:

- 643 gyermek esetében nem érte el az öregségi nyugdíj legkisebb összegének (a továbbiakban: nyugdíjminimum) felét,
- 3062 gyermek esetében meghaladta a nyugdíjminimum felét, de nem érte el a nyugdíjminimumot,
- 737 gyermek esetében meghaladta a nyugdíjminimumot.

A nyugdíjminimum összege 2014. évben 28.500 Ft volt.

A családok megoszlása a családban nevelt gyermekek száma szerint:

	2014. évben (fő)
1 gyermekes család:	1002
– 2 gyermekes család:	655
– 3 gyermekes család:	342
– 4-5 gyermekes család:	182
– 6 vagy annál több gyermekes család:	52

Gyermekeit egyedül nevelő szülőt tekintve:

	2014. évben (fő)
– 1 gyermeket nevel:	859
– 2 gyermeket nevel:	487
– 3 gyermeket nevel:	208
– 4-5 gyermeket nevel:	108
– 6 vagy annál több gyermeket nevel:	28

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek/ fiatal felnőttek életkor és egészségi állapot szerinti megoszlása:

Életkor (fő)		Ebből tartósan beteg, vagy fogyatékos (fő)	
2014. évben		2014. évben	
0-6 év közötti:	1452		23
7-14 év közötti:	2039		87
15-18 év közötti:	811		44
19 évesnél idősebb:	140		10

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény iránt benyújtott 4522 kérelemből 2014. évben 58 kérelem került elutasításra jogosultsági feltétel hiánya miatt.

Legjellemzőbb, hogy a kérelmező családjában az egy főre eső jövedelem a jogszabályban előírt jövedelemhatárt meghaladta.

A Gyvt. 20/B. §-a szerinti kiegészítő gyermekvédelmi támogatás mint ellátási forma megszűnt, 2013. április 01. napjától a családbafogadó gyámként kirendelt hozzátartozó havi pénzbeli ellátásra jogosult. A pénzbeli ellátás havi összege 2014. évben is 6.270 Ft volt, azonban ebben az évben már nem került sor ilyen támogatás folyósítására.

A Gyvt. 20/C. § (2) bekezdése alapján a települési önkormányzat jegyzője az óvodáztatási támogatásra való jogosultságát – kérelmére – annak a szülőnek vagy családbafogadó gyámnak állapítja meg, akinek

- a) gyermeke tekintetében a halmozottan hátrányos helyzet fennállását a jegyző megállapította,
- b) gyermeke legkésőbb annak az óvodai nevelési évnek a kezdetéig, amelyben a gyermek az ötödik életévét betölti, megkezdte az óvodai nevelésben való tényleges részvételt, és a kérelem benyújtását közvetlenül megelőző időszakban legalább két hónapon keresztül rendszeresen jár óvodába.

A szülő, illetve a családbafogadó gyám a gyermekére tekintettel az óvodáztatási támogatás iránti kérelmét a lakóhelye szerinti települési önkormányzat polgármesteri hivatalánál terjesztheti elő.

A fenti feltételek fennállása esetén a gyermek óvodába történő beíratását követően első alkalommal gyermekenként húszezer, minden további alkalommal gyermekenként tízezer forint az óvodáztatási támogatás összege.

Óvodáztatási támogatásban 2014. évben 288 gyermek részesült az alábbiak szerint:

<u>a) első alkalommal</u>	103 gyermek, akik közül
3 éves volt:	41
4 éves volt:	62
<u>b) további alkalmakkor</u>	215 gyermek, akik közül
– 3 éves volt:	2
– 4 éves volt:	37
– 5 éves volt:	75
– 6 éves volt:	64
– 7 éves volt:	37

Az óvodáztatási támogatásra kifizetett összeg 2014. évben 5 770 E Ft, mely növekedett a korábbi évhez képest (2013-ben 4 790 E Ft). A növekedés oka, hogy az óvodai hiányzások csökkentek, továbbá egyre több három éves gyermeket íratnak be az óvodába. Az óvodáztatási támogatást 100%-ban a központi költségvetés finanszírozza.

Az óvodáztatási támogatás iránt benyújtott kérelemből – jogosultsági feltétel hiánya miatt – 2014. évben 39 kérelem került elutasításra. Ezek közül a leggyakoribb, hogy a gyermek tekintetében a halmozottan hátrányos helyzet fennállását a jegyző nem állapította meg, vagy az óvoda vezetője által kiállított igazolás szerint a gyermek nem járt rendszeresen óvodába. Elutasítási ok volt az is, ha a szülői felügyeletet gyakorló szülő az óvodáztatási támogatás iránti kérelmet akkor nyújtotta be, amikor a gyermek már az ötödik életévét betöltötte.

2014. évben Ózd Város Önkormányzata Képviselő-testületének a pénzügyi és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 25/2013. (XII. 20.) önkormányzati rendelete 5. § (5), (6) és (7) bekezdésében meghatározott feltételek fennállása esetén önkormányzati segélyben részesíthető volt a kapcsolattartás elősegítése érdekében a nevelésbe vett, vagy családba fogadott kiskorú családja, illetve az a család, amelyben a kiskorú részére gyógyszer, valamint

szemüveg kiváltása vált szükségessé.

2014. évben kapcsolattartás elősegítése érdekében 49 gyermek esetében 27 alkalommal, összesen 147 E Ft összegben, kiskorú részére szemüveg kiváltásához 47 gyermek esetében 44 alkalommal 625 E Ft összegben, kiskorú részére gyógyszer kiváltásához 609 gyermek esetében 536 alkalommal 1 941 E Ft támogatás, összesen 2 713 E Ft (2013. évben rendkívüli gyermekvédelmi támogatás keretében 787 gyermek esetében 911 alkalommal, összesen 3 067 E Ft összeg) kifizetésére került sor.

2014. évben Ózd Város Önkormányzata látta el a közigazgatási területén lévő valamennyi – önkormányzati vagy állami fenntartású – köznevelési intézményben a gyermek, tanuló étkeztetési feladatokat. Ezen feladatok ellátására 4 iskolai főzőkonyha, 6 iskolai melegítőkonyha, 6 óvodai főzőkonyha, 8 óvodai melegítőkonyha, valamint a központi óvodai főzőkonyha (KOK) állt rendelkezésre.

Intézménytípus	Kedvezmény	2014. évi összes adagszám*	Napi átlagos adagszám**
Óvoda	RGYVK-ban részesülő	128235	582
	3 vagy több gyermekes	9248	42
	Tartósan beteg, fogyatékos	1726	8
Általános Iskola	RGYVK-ban részesülő	314708	1701
	3 vagy több gyermekes	23464	127
	Tartósan beteg, fogyatékos	4867	26
Szakközépiskola	RGYVK-ban részesülő	0	0
	3 vagy több gyermekes	0	0
	Tartósan beteg, fogyatékos	0	0
Szakiskola	RGYVK-ban részesülő	218	1
	3 vagy több gyermekes	0	0
	Tartósan beteg, fogyatékos	0	0
Gimnázium	RGYVK-ban részesülő	1162	6
	3 vagy több gyermekes	256	1
	Tartósan beteg, fogyatékos	198	1
Kollégium	RGYVK-ban részesülő	11350	57
	3 vagy több gyermekes	0	0
	Tartósan beteg, fogyatékos	394	2

* Az élelmezési nyilvántartás alapján naponta összesített éves létszám 2014.01.01. és 2014.12.31. között.

** Óvoda esetében 220 nappal, iskola esetében 185 nappal és kollégium esetén 200 nappal számolva.

Ózd Város Önkormányzata 2014 nyarán 44 napon keresztül, átlagosan napi 494 rászoruló ózdi, gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, általános- és középiskolás korú diáknak biztosított szociális nyári gyermekétkeztetést hátrányos helyzetű önkormányzatoknak szóló pályázati forrásból.

3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:

- *gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, szociális válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),*
- *gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.*

2014. évben a gyermekjóléti alapellátásokat Ózd város lakossága számára az Ózd és Térsége Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Integrált Intézmény (a továbbiakban: ÓTSZEGYII) biztosította.

Gyermekjóléti szolgáltatás

A gyermekjóléti szolgáltatást és a Gyermekjóléti Központ speciális szolgáltatásait az ÓTSZEGYII Gyermekjóléti Központja nyújtotta.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) alapján a gyermekjóléti szolgáltatásnak a gyermekek családban történő nevelkedésének elősegítése volt a fő feladata. Ez családgondozás keretén belül valósult meg. Ezen túl a jogszabály szerint a feladatok közé tartozott a gyermekek veszélyeztetettségét észlelő-, és jelzőrendszer működtetése.

A törvényi kötelezettségnek eleget téve - 2015. március 17-én - jelzőrendszeri és szakmai beszámolót tartott a Gyermekjóléti Szolgálat a 2014. évi együttműködési tapasztalatokról az Almási Balogh Pál Kórház orvosai, főnővérei és nővérei számára.

A 2014. évről szóló – jogszabályban előírtak szerinti – jelzőrendszeri konferencia megszervezésére 2015. március 24-én került sor az Ózdi Művelődési Intézmények Olvasó épületében. A 130 jelzőrendszeri tagból 85 fő vett részt a konferencián.

A jelzőrendszer működése és működtetése kapcsán a jelzőrendszeri tagok által küldött írásos beszámolókat értékelve jónak mondható a városi jelzőrendszer működése, ám szükség lenne a gyakoribb személyes szakmai konzultációkra és egyeztetésekre. Megerősítést kapott, hogy a jelzéseket írásos formában kell megküldeni a Gyermekjóléti Központ részére, melyre minden esetben írásos választ küldenek az intézkedésről.

A Gyermekjóléti Központ a Gyvt. 40. § (3) bekezdésében meghatározott szolgáltatásokat biztosította Ózd városban 2014. évben az alábbiak szerint:

A 15/1998. (IV.30.) NM. rendelet értelmében a **kapcsolattartási ügyelet** célja volt a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult személy számára a találkozásra, együttlétre alkalmas semleges hely biztosítása mellett konfliktuskezelő, segítő szolgáltatás nyújtása, vagy az érintettek kérésére, illetőleg a gyámhivatal kezdeményezésére gyermekvédelmi közvetítői eljárás biztosítása, melynek célja a felek közötti konfliktusok feloldásának segítése, közöttük a megállapodás létrehozása, és annak mindkét fél részéről történő betartása.

2014. évben 33 alkalommal valósult meg ilyen módon, formában és kereteken belül a kapcsolattartás. A 33 alkalom 5 családban élő 8 gyermeket érintett.

Készenléti szolgálat célja volt a gyermekjóléti központ nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítség, tanácsadás, vagy tájékoztatás nyújtása. A készenléti szolgálatot egy állandóan hívható, közismert telefonszám (06/80-620-022) biztosításával kellett megszervezni úgy, hogy a készenlétkben lévő munkatárs szakszerű segítséget tudjon nyújtani, vagy ilyen segítséget tudjon mozgósítani.

Az elmúlt évben nyolc alkalommal hívta fel kliens ezt a telefonszámot, mely telefonhívás alkalmával tájékoztatást kértek a szolgáltatás igénybevételének lehetőségeiről és a szolgáltatások közvetítésének lehetséges módjairól.

A **kórházi szociális munka** célja volt a szülészeti-nőgyógyászati osztályon a kórházi védőnővel, a szülészet-nőgyógyászati főnővérrel és a kórházi szociális munkással együttműködve a szociális válsághelyzetben lévő anya és gyermekének segítése, a gyermekosztályon a gyermekelhanyagolás és bántalmazás észlelése esetén a Gyvt. 17. §-ának bekezdése szerint szükséges intézkedések megtétele.

A gyermekjóléti központ az illetékessége alá nem tartozó gyermeket a gyermek további ellátása biztosításának érdekében az illetékes gyermekjóléti szolgálathoz vagy központhoz irányította.

Ezen szolgáltatás keretein belül három család három gyermeke részesült ellátásban.

Az **utcai és lakótelepi szociális munka** célja volt a magatartásával testi, lelki, értelmi fejlődését veszélyeztető, a szabadidejét az utcán töltő, kallódó, csellengő gyermek speciális segítése. A lakóhelyéről önkényesen eltávozó, vagy gondozó által a lakásból kitett, ellátás és felügyelet nélkül maradt gyermek felkutatása, lakóhelyére történő visszakerülésének elősegítése, szükség esetén átmeneti gondozásának vagy gyermekvédelmi gondoskodásban részesítésének kezdeményezése.

Ezen szolgáltatás hatékonyságának érdekében, mintegy prevencióként, a Gyermekjóléti Központ szakemberei naponta akár több alkalommal is felkeresték az autóbusz állomást és autóbusz megállókat. A tanítási időben ott várakozó gyermekeket és fiatalokat megszólították, majd leellenőrizték a tőlük kapott információkat. Amennyiben csellengő fiatalokkal találkoztak, a szakemberek felkeresték a gyermek törvényes képviselőjét és gyermeknevelési tanácsokkal látták el. Ugyanezen elvek szerint jártak el a szakemberek a fiatalok által kiemelten látogatott helyszínek (terek, parkok, parkolók) környékének ellenőrzése során is. 2014. évben ez az intézkedés 58 gyermeket érintett, ezen felül 6 gyermek esetében sikerült a gondozási helyről engedély nélkül eltávozott gyermek visszakerülését elősegíteni a rendőrség által.

Gyermekjóléti szolgáltatásban részesült gyermekek száma gondozási forma szerinti megoszlásban:

A 2014-es évben Ózdon 467 család 1.110 gyermekét gondoztuk különböző formában.

- gyermekjóléti alapellátás keretein belül 612 gyermek (ebből 314 lány)
- védelembe vétel keretein belül 261 gyermek (ebből 102 lány)
- ideiglenes hatállyal elhelyezett 30 gyermek (ebből 11 lány)
- nevelésbe vett 206 gyermek (ebből 105 lány)
- utógondozott 1 lánygyermek

A gondozás alatt álló gyermekek jórészt magatartási, beilleszkedési zavarokkal küzdöttek, sokukra jellemző volt a nem megfelelő személyi higiéné, gyakori problémák között megjelent a magas számú igazolatlan iskolai hiányzás, a szülők elhanyagoló magatartása, alkoholfogyasztása, szülők közötti konfliktus. A családlátogatások során a szülők és a gyermekek együttműködésére alapozva segítő beszélgetésekkel, tanácsadással, ügyintézással támogatták a klienseket.

2014. év statisztikai adatait tekintve:

Gondozási tevékenység alapellátásban:

0-2 éves	47 gyermek
3-5 éves	84 gyermek
6-13 éves	305 gyermek
14-17 éves	176 gyermek
Összesen	612 gyermek
- ebből lány	314 gyermek

Családok száma 245 család

Az alapellátási gondozás a kliens által önkéntesen igénybe vehető szolgáltatás. A gondozási folyamat alatt a családgondozó – kliens - gyermek hármasság kapcsolatában meghatározó volt a bizalmi elv és a konstruktív problémamegoldások.

A feltáró, diagnosztizáló szakaszt követően egy meghatározott ideig tartó folyamatos segítő kapcsolat kialakítása és fenntartása volt a cél, annak érdekében, hogy a gyermek családja képessé váljon a probléma megoldására.

A fenti adatokat megfigyelve jól kitűnik, hogy a pre-pubertás és a pubertás korú (tanköteles) gyermekek esetében kiugróan magas volt ez a számadat, mely arra enged következtetni, hogy nagy számban jelent meg ennél a korcsoportnál az oktatási intézménybe való beilleszkedési zavar.

Ennek okai lehettek - a teljesség igénye nélkül - a következetesség nélküli szülői nevelés, családon belüli torz szerepek, a laza és felszínes érzelmi kötődések és a környezeti ártalmak.

Védelembe vétel keretein belül gondozott gyermekek:

0-2 éves	13 gyermek
3-5 éves	25 gyermek
6-13 éves	109 gyermek
14-17 éves	114 gyermek
Összesen	261 gyermek
- ebből lány	102 gyermek
Családok száma	133 család

A védelembe vételt minden esetben a Járási Gyámhivatal rendelte el, figyelembe véve a gyermek veszélyeztetettségének mértékét. A családgondozási folyamat alatt a kliens és gyermek együttműködésre volt kötelezve a szakemberrel.

A hatósági intézkedés célja az volt, hogy a gyermek veszélyeztettségét családon belül lehessen megszüntetni, ezzel megakadályozva a családból való kiemelését.

Ennél a statisztikai adathoz is jól kitűnik az a korcsoport, mely tankötelezett volt, többnyire ennek elmulasztása tette indokolttá a hatóságilag háttértámogatott családgondozás szükségességét.

Utógondozás, szakellátásból kikerült:

14-17 éves 1 lánygyermek

Családok száma: 1 család

Olyan segítő szolgáltatás, melynek célja volt a szakellátásból kikerült gyermek családjába történő beilleszkedésének elősegítése, tanulmányai folytatásának inspirálása.

Ideiglenes hatállyal elhelyezett:

0-2 éves 6 gyermek

3-5 éves 5 gyermek

6-13 éves 12 gyermek

14-17 éves 7 gyermek

Összesen 30 gyermek

- ebből lány 11 gyermek

Család 18 család

Ideiglenes hatályú elhelyezésre súlyos, szinte életveszélyes helyzetben hozott azonnali határozatot a gyámhivatal ügyintézője a gyermek családból történő kiemelésére vonatkozóan.

Két esetben a gyámhivatali ügyintéző a helyszínen, szóban ismertette döntését, mely az azonnali életveszélyes helyzet elhárítását volt hivatva elősegíteni.

Nevelésbe vett gyermek esetén vérszerinti szülő gondozás:

0-2 éves 8 gyermek

3-5 éves 26 gyermek

6-13 éves 109 gyermek

14-17 éves 63 gyermek

Összesen 206 gyermek

- ebből lány 105 gyermek

Családok száma 71 család

Ennél a családgondozásnál vérszerinti szülő gondozást folytatott a családgondozó annak érdekében, hogy a szülő mihamarabb képessé váljon saját gyermeke nevelésére-gondozására.

2014. évben a jelzőrendszer által küldött jelzések, megkeresések, határozatok és végzések alapján történt kapcsolatfelvétel száma:

- egészségügyi szolgáltató részéről	65 jelzés
- ebből védőnő	60 jelzés
- átmeneti otthon	46 jelzés
- iskola, óvoda	579 jelzés
- rendőrség	61 jelzés
- ügyészség, bíróság	69 jelzés
- pártfogó felügyelet	42 jelzés
- állampolgár	22 jelzés
- önkormányzat, jegyző, gyámhivatal	712 jelzés
- egyház, alapítvány	1 jelzés
- áldozatsegítés	1 jelzés
Összesen	1598 jelzés 1658

A legtöbb jelzést (végzést, határozatot) a hatóság felől kapták, melyhez szorosan csatlakoztak a településen élő gyermekek általános és középiskolái is.

A Védőnői Szolgálattal való konszenzus alapján, a gyermek-, vagy fiatalokú várandós anyákról minden esetben jelzést kapunk. Minden egyes jelzés egy családlátogatást eredményezett az illetékes családgondozó részéről, melyre írásos választ küldtek, vagy a megfelelő adatlap-rendszert alkalmazták, a válaszadási határidő betartásával.

Kezelt problématípusok az ellátott gyermekek száma szerint:

• anyagi	278 gyermek
• gyermeknevelési	261 gyermek
• gyermekintézetbe beilleszkedés	252 gyermek
• magatartászavar	97 gyermek
• családi konfliktus	38 gyermek
• szülői elhanyagolás	78 gyermek
• fogyatékos	10 gyermek
• szenvedélybetegség	22 gyermek
• családon belüli bántalmazás	24 gyermek
• szülők vagy család életvitele	50 gyermek
Összesen	1 110 gyermek

Ugyancsak előtérbe kerültek az oktatási intézménybe való beilleszkedési zavarok és az azzal összefüggő gyermeknevelési hiányosságok.

A gyermekjóléti szolgáltatás keretében végzett szakmai tevékenységek száma 2014. évben

<i>Szakmai tevékenység</i>		<i>Ellátott gyermekek száma</i>
• információ nyújtás	3124	890
• segítő beszélgetés	1714	496
• tanácsadás	452	535
• hivatalos ügyekben közreműködés	174	299
• családlátogatás	2875	1511
• közvetítés	112	226
• tárgyalásokon részvétel	134	287

• esetkonferencia	4	
• szakmaközi megbeszélés	198	
• adományosztás	30	198
• konfliktuskezelés	10	33
• pszichológiai tanácsadás	39	68
• fejlesztőpedagógiai tanácsadás	5	13
• jogi tanácsadás	114	

Nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak száma Ózd városban 2014. évben problémacsoportok szerint (halmozott adat)

Környezeti főcsoport körében (a gyermek környezete) 671 gyermek

A gyermek közvetlen életterében tapasztalható tényezők figyelembe vételével, mely a gyermek személyiségfejlődésére, magatartására, viselkedésére negatív hatással lehetnek.

a) nevelési probléma	264 gyermek
b) szülők, család életvitele	149 gyermek
c) családi konfliktus	34 gyermek
d) szülők betegsége	5 gyermek
e) gyermek bántalmazása (lelki, fizikai, szexuális)	33 gyermek
f) egyéb személy általi veszélyeztetés	-
g) iskolai kirekesztés, erőszak	8 gyermek
h) kortárs csoport negatív hatása	16 gyermek
i) elégtelen lakáskörülmények	69 gyermek
j) kilakoltatás veszélye	7 gyermek
k) munkanélküliség	14 gyermek

Magatartási főcsoport körében (érintett gyermek) 437 gyermek

A gyermek által tanúsított magatartási és viselkedési zavarok, melyek befolyásolták tanulmányi eredményét, társas viselkedését és micro-, és makrokörnyezetben elfoglalt szerepüket.

a) gyermekintézménybe beilleszkedési nehézség	187 gyermek
b) antiszociális viselkedés	29 gyermek
c) drogfogyasztás	21 gyermek
d) csavargás	33 gyermek
e) tankötelezettség elmulasztása	168 gyermek

Egészségügyi főcsoport körében (érintett gyermek) 141 gyermek

A gyermek életét negatívan befolyásoló egészségi-egészségügyi probléma, mely szintén negatívan befolyásolhatta az életminőségét.

a) tartós betegség	18 gyermek
b) fogyatékoság	24 gyermek
c) magatartás-, vagy tanulási zavar	94 gyermek

2014. évben a Gyermekjóléti Központ fokozott figyelmet fordított a csellengő, koncsorgó és „kocsizó” gyermekek – saját maguk által előidézett - veszélyeztetés elhárítása ügyében. A tevékenység kiszélesítése és eredményessége érdekében a kapcsolathálóban aktívan részt vevő hatóságok és személyek segítségét is igénybe vették. (Rendőrség, Közterület-felügyelet, Városőrség, Polgárőrség).

Rendszeresen vettek részt a rendőrség által szervezett bűnmegelőzési tájékoztatón, ahol kiemelt jelentőséggel bírt a gyermek- és fiatalkori bűnelkövetés elsődleges, másodlagos és harmadlagos prevenció intézkedéseinek a megbeszélése.

A fiatalkori deviáns magatartás visszaszorítása érdekében a családgondozók személyes és szinte napi kapcsolatban voltak az iskolák gyermekvédelmi felelősével és az iskolavédőnővel.

Stadler Mihály – (senior) nyugalmazott rendőr alezredes - a rendőrkapitányság kötelékében drog és áldozatvédelmi feladatokat ellátó szakember, rendszeresen látogatta a szakmai egységet, személyes konzultáció céljából.

A családgondozók területi tevékenységük során kapcsolatban voltak azon gyermekekkel vagy fiatalokkal, akik potenciálisan veszélyeztetve voltak, akár a bűnelkövetésre való hajlammal, akár az áldozattá válás rizikófaktorával.

A B.-A.-Z. Megyei Igazságügyi Hivatal Pártfogó Felügyelői Szolgálatának pártfogó felügyelőivel szinte napi kapcsolatban voltak a családgondozók, mely esetmegbeszéléseken kiemelt szerepet kapott a védelemben vett és pártfogói felügyelet alá rendelt fiatalok gondozási folyamata. A gondozási-nevelési terv (GYSZ-5) elkészítésében is fokozottan együttműködött a családgondozó a pártfogó felügyelővel, a bűnelkövetési hajlam csökkentése és a társadalmi normák megfelelő belsővé válásának érdekében.

Fontosnak tartották az észlelő- és jelzőrendszeri tagokkal és a kapcsolathálóval való személyes kapcsolatot és azt, hogy a családgondozó – lehetőségeihez mérten – minél többet tartózkodjon az ellátási területén, ezáltal is elérhető közelségbe kerüljön a kliensek és gyermekek számára.

Cél volt a lakosság minél szélesebb körben történő tájékoztatása az elérhető szolgáltatásokról (gyermekek támogatása, konfliktuskezelés, szülők támogatása, közvetett módon elérhető szolgáltatásokhoz hozzájutás elősegítése).

Különös figyelmet szenteltek a gyermekkorú deviáns magatartásnak és ennek visszaszorításának. A 2014. évben hatályos törvények még nem adtak lehetőséget arra, hogy büntetőjogilag felelősségre vonható legyen a gyermekkorú egyén, bármilyen szabálysértést vagy bűncselekményt követett is el. A deviáns viselkedés rögzülésének megelőzése és megfékezése érdekében aktívan felléptek a gyermekvédelmi lehetőségekkel. A deviáns magatartást tanúsító fiataloknál - csakúgy, mint a gyermekkorúaknál - esetmegbeszélést követően egyedi mérlegelés döntött arról, hogy kezdeményeztek-e egyéb gyermekvédelmi intézkedést.

A fejlődés lélektani ismeretek és a szakemberek tapasztalatai szerint is a családban uralkodó torz minta már 1-6 éves korban rendkívül erős hatással van a gyermek személyiségére és viselkedésére. Óvodai esetmegbeszéléseik alkalmával kiderült, hogy a gyermekek a családban élő felnőttek torz viselkedésmintáit utánozzák szerepjátékaikban. A gyermeket nevelő családokban élő felnőtt személyek számos esetben nincsenek tisztában azzal, hogy az otthoni minta a gyermek szerepjátékaiban is megjelenik. A tapasztalati minta a személyiségfejlődés során mintakövetéssel beépül a gyermek személyiségébe. Ebből kiindulva a Gyermekjóléti Központ elsősorban a „családot” próbálta gyermeknevelési és gondozási tanácsokkal ellátni, a családban élő gyermek életminőségének javítása érdekében.

Szakmai munka keretében helyet kapott az óvodai szülői értekezlet megtartása, ahol a fent említett problémákkal kapcsolatos tényeket tájékoztatás keretében ismertette a Gyermekjóléti Központ szakembere (családgondozó, szakmai egységvezető).

A Gyermekjóléti Központ a személyes kapcsolatokon alapuló bizalmi elvet kívánta erősíteni, ennek érdekében a területi munkavégzést részesítették előnyben, ezáltal a családgondozó elérhető közelségbe került. Személyével és példamutatásával helyes cselekvési normát tükrözött, ilyen indirekt módszer segítségével is a többségi társadalom normáit kívánták mélyíteni.

Figyelembe véve azt, hogy csak úgy sikerül a fiatalokat megváltoztatni, ha közöttük voltak, és szakembereiket, segítő szándékukat elfogadták, ezért minden lehetőséget megragadtak annak érdekében, hogy a gyerekekkel, fiatalokkal és családjaikkal együtt érjenek el eredményeket. Ennek érdekében minden programot és civil szerveződés adta lehetőségeket maximálisan ki kívánták használni.

2014. évben a Gyermekjóléti Központ családgondozói három alkalommal közvetítettek klienseket (anyát gyermekeivel) az Országos Kríziskezelő Intézet felé, családok átmeneti otthona igénybevétele céljából. A kríziselhelyezés indoka a családban tapasztalható bántalmazás volt.

A Gyermekjóléti Központ családgondozói 2014. évben négy alkalommal jártak el ideiglenes távollattal ügyében (rendőrségi értesítés alapján), a családgondozók minden esetben eleget tettek a 15/1998. (IV/30.) NM rendelet 18/A. § (5) bekezdésében előírtaknak.

Szakmai munka a gyermekek és fiatalok körében:

2014. január 9-én és január 16-án a II. János Pál Katolikus Általános Iskola 7. és 8. osztályos tanulói körében tájékoztató jellegű beszélgetést tartott a Gyermekjóléti Központ szakembere. A tájékoztatás témája a „Korai iskolaelhagyás veszélyei” volt. A témakörben kiemelt fontosságot kapott az iskolai mulasztásokkal összefüggő és sok esetben párosuló bűncselekménybe való keveredés veszélye. A tájékoztatás a (TÁMOP-5.2.3-A-2011-005) Komplex Gyerekesély program keretein belül valósult meg. Az érintett tanulók túlnyomó többsége hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, elmaradott szub-, és szociokulturális családi háttérrel rendelkezett és kriminológiailag fertőzött területen laktak. Ezek az életfeltételek hajlamosító tényezőként jelentek meg az életükben.

Fent nevezett Komplex Gyerekesély Program keretein belül minden héten (változó beosztással) családgondozók vállaltak szerepet - hétvégén is - a „Kamasztanya” keretein belül szervezett szabadidős programok lebonyolításában. A programok célcsoportja a veszélyeztetett fiatalok voltak, akik számára a programok előre tervezettek voltak, vagy spontán módon alakultak.

2014. évben az Apáczai Csere János Általános Iskolában kettő alkalommal tartottak a Központ szakemberei tájékoztató jellegű interaktív beszélgetéseket az iskolai oktatásban részt vevő gyermekeknek és szüleiknek. A tájékoztatás főleg az iskolai oktatásban való részvétel fontosságát volt hivatott erősíteni, mely téma mellett szerepet kapott a szabadidő hasznos eltöltésére irányuló figyelem felkeltése és a szülői kontroll (nyomon követés, baráti társaság, esetleg ellenőrzés) hangsúlyozása.

Nevezett általános iskola, Ózd-Tábla szegregátum külvárosi részében helyezkedik el, ahol a fiatalok fokozott veszélynek voltak kitéve.

Ugyanebben az általános iskolában került lebonyolításra a „Csak szülők részére” elnevezésű program. A program során az oktatásban részt vevő gyermekek törvényes képviselői (szakellátott gyerekek esetén a nevelőszülő) voltak jelen, ahol a Gyermekjóléti Központ szakemberei kötetlen beszélgetés formájában is nyitottak voltak a napi problémák megbeszélésére, szervezett kereteken belül. A program a HálÓzd (TÁMOP-5.5.1B 11/2) Közösségfejlesztés és családi kapcsolatok erősítése az ózdi kistérségben) Program Irodával együttműködésben valósult meg.

A HálÓzd (TÁMOP-5.5.1B 11/2) Program Irodával közösen 2014. év áprilisában bűn- és drog prevenciós előadáson vettek részt a Gyermekjóléti Központ szakemberei. A meghívott előadó Hübner Péter nyomozó volt, az ózdi rendőrkapitányság dolgozója. Az előadáson a szakemberek naprakész információkat kaphattak és a jövőbeni terveket és elképzeléseket is megvitathatták.

Az Ózdi Rendőrkapitányság által szervezett bűnmegelőzési tájékoztatón a 2014-es évben is minden alkalommal jelen volt a Központ szakembere. Emellett a Megyei Gyámhivatal egy alkalommal rendezett bűnmegelőzési tájékoztatóján is képviseltette magát a Központ.

A Gyermekjóléti Központ szakemberei kettő alkalommal tartottak előadást a Petőfi Sándor Általános Iskola végzős tanulóinak 2014. év májusában, a „Nyár veszélyei” címmel. A kettő előadással nemcsak a bűnelkövetésre, de az áldozattá válás veszélyeire is felhívták a figyelmét a 13 és 14 éves pre-pubertáskorú gyermekeknek.

2014. évben TÁMOP-5.1.1-11/1/A-2012-0001. a „Komplex gyerekprogram megvalósítása az Ózdi kistérségben” nevű programban, az Ifjúsági Házban – Ózd-Sajóvárkony településrészen, innovatív hiánypótló szolgáltatások biztosításában vállaltak szerepet a Gyermekjóléti Központ szakemberei, heti rendszerességgel. A prevenciós programok helyszíne és a célcsoport a területen élő fiatalok voltak, akik kriminológiailag rendkívül fertőzött területen élnek, ez mellett a környezeti ártalmak is napi szinten jelen vannak. A programok szisztematikusan lettek felépítve, melyben nagy hangsúlyt fektettek a szakemberek a fiatalok kötődési zavarainak mérséklésére, a laza fékrendszer ellensúlyozására és a társadalmilag elfogadott normák elmélyítésére. A programban kettő alkalommal került megrendezésre az „Együtt a rasszizmus ellen” elnevezésű programelem, ahol a Gyermekjóléti Központ szakemberei szintén programokat szerveztek. Ugyanezen programban, kéthetes rendszerességgel a Gyermekjóléti Központ szakemberei a „családot” célozták meg szervezett programokkal. A „család”, mint megtartó erő, kötelék és elsődleges szocializációs színtér szerepelt a bűnmegelőzési tervzetben.

A TÁMOP-5.1.3-09/2-2010-0044 „Komplex gyermekszegénység elleni program”-ban konzorciumi tagként vett részt a Gyermekjóléti Központ, mely programok minden elemében fontos szerepet kapott a deviáns viselkedésmódok visszaszorítása.

2014. évben a Petőfi Sándor Általános Iskolában három alkalommal vettek részt egyeztető és fegyelmi tárgyaláson, mely három gyermeket érintett.

A tárgyalásokon, mint mindkét fél által elfogadott, semleges partnerek voltak jelen.

Kilakoltatás kapcsán tett intézkedések Ózdon 2014. évben

2014-ben 7 gyermek vonatkozásában kaptak értesítést ingatlan kiürítésről az ÓzdInvest Kft-től, önálló végrehajtótól és gyámhivataltól, melynek során a családgondozó azonnal felkereste az érintett családokat.

A családlátogatás során írásban nyilatkoztatta a családot a szakember, hogy törvényes képviselője alatt álló gyermek gondozását-nevelését önmaga (önerejéből) tudja-e biztosítani. A Gyermekjóléti Központ segítő közvetítésére egyetlen alkalommal sem volt szükség. Az erről szóló - kliens által írt - nyilatkozatokat megküldték az illetékes szervezeteknek.

Táboroztatások 2014. évben

2014. évben is megszervezésre került a nyári gyermektáboroztatás (dolgozó szülők gyermekei számára) 2014. július 21. és 2014. augusztus 1. között. A gyermekeket rengeteg színes és megújult programmal várták a Petőfi út 12. szám alatti ingatlanban.

A gyermekek felügyeletét családgondozók biztosították és a programok lebonyolításában is szakemberek segítettek. A szolgáltatás díjtalan volt, köszönhetően az adományoknak és közreműködő személyeknek.

Néhány programelem a táborból:

- Csépanyi tanyalátogató
- Városi Múzeum
- Városi Könyvtár
- Ózdi Városi Televízió meglátogatása
- Bárka Színpad előadása
- Kékcillag Segítőkutyás Egyesület bemutatója
- HálÓzd programiroda kézműves foglalkozása
- Szalonnasütés
- Sportcsarnokban megrendezett sportvetélkedő
- Ózdi Görögkatolikus Parókia megismerése, Biblia óra

Az ADRA Fejlesztési Alap és a Gyermekjóléti Központ által biztosított táboroztatás keretében 2014. év augusztusában egy héten keresztül táboroztatott húsz potenciálisan veszélyeztetett kamaszt a fent említett ADRA Alapítvány és a Gyermekjóléti Központ. A gyermekek a Központ nyilvántartási rendszeréből kerültek ki.

A balatonlellei táborban való részvétel díjtalan volt, melyet az ADRA Alapítvány fedezett. Az utazási költséget Fürjes Pál korábbi Polgármester és dr. Kósné Dargai Rita területi Képviselő Asszony saját keretéből finanszírozták.

A táborban a színes programok mellett értékes adományokat kaptak a gyermekek, mely tábornak fontos eleme, hogy ezek a gyermekek jelenleg is kapcsolatban állnak egymással.

Az ADRA Fejlesztési Alap és norvég önkéntesek 2014. év decemberében meglátogatták a húsz gyermeket. Ennek helyszínt és egyéb feltételeket biztosított a Gyermekjóléti Központ. Ezen alkalommal is adományokban részesítették a gyermekeket (ruha, könyv, tisztálkodási szerek, tanulást és játékot segítő eszközök).

Gyermekek napközbeni ellátása

A bölcsőde a gyermekjóléti alapellátás részeként a gyermekek napközbeni ellátásának egyik formája. A bölcsőde a családban nevelkedő – 20 hetestől-3 éves korú – gyermekek szakszerű gondozását és nevelését végzi.

Az ÓTSZEGYII szervezeti keretei között működik a Katona József úti és az Újváros téri Bölcsőde.

Az elmúlt évben – az Újváros téri Óvoda partnerségével – sikerült a saját dolgozók munkájával tálaló konyhát kialakítani a Bölcsőde részére. Ezzel lehetőség nyílt arra, hogy a Katona József úti Bölcsőde főzőkonyhájáról legyen szállítva az étel, így a bölcsődés gyermekek az életkoruknak megfelelő minőségű és tápértékű ételmezésben részesülnek. Ezzel évek óta fennálló problémát sikerült megoldani, és ez nagy előre lépést jelentett a gyermekek ellátása területén.

Ugyancsak 2014. májusától az Újváros téri Bölcsőde – amely korábban a Katona József úti Bölcsődének volt tagintézménye – önálló működési engedélyt kapott. A személyi és tárgyi feltételeket a humán erő saját hatáskörben történő átszervezésével és költségek átcsoportosításával sikerült biztosítani. A Katona József úti Bölcsőde 84 majd 80 fő, az Újváros téri Bölcsőde 24 majd 28 fő ellátására jogosult.

A Bölcsődékbe felvételt nyert minden olyan kisgyermek, akinek szülei, nevelői, gondozói valamilyen ok miatt nem tudják biztosítani a napközbeni ellátást. A bölcsődei nevelés-gondozás a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. A Bölcsődék a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és lehetőség szerint erősítve vesznek részt a gyermekek gondozásában, nevelésében.

A Katona József úti és az Újváros téri Bölcsődében 2014. évben összesen 183 gyermek ellátásáról gondoskodtak a szakemberek, 25.588 gondozási napon át. A lakóhely szerinti megoszlást Ózd városban és a társult településeken az alábbiak mutatják:

Település	Ellátott gyermek
Arló	2 fő
Borsodnádásd	1 fő
Borsodszentgyörgy	1 fő
Farkaslyuk	3 fő
Hangony	1 fő
Járdánháza	2 fő
Kissikátor	1 fő
Lénárdaróc	1 fő
Ózd	171 fő

El kell mondani ugyanakkor, hogy az elmúlt 4-5 év tendenciája 2014. évben is folytatódott, miszerint elmaradt a beiratkozott és a ténylegesen ellátott gyermekek száma az engedélyezett létszámhoz képest. Ez a folyamat a normatív támogatás csökkenését eredményezi.

A bölcsődés gyermekek

- segítséget kaptak a saját családjukban történő nevelkedéshez, személyiségük kibontakoztatásához, a fejlődésüket veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéshez;
- sérülés, tartós betegség esetén a fejlődésük és személyiségük kibontakozását segítő különleges ellátásban,
- a fejlődésükre ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségükre káros szerek ellen védelemben,
- a hátrányos megkülönböztetés minden formájától mentes nevelésben-gondozásban részesültek.

A Bölcsődékben a

- bölcsődelátogatás,
- beiratkozást követő családlátogatás,
- szülővel történő fokozatos beszoktatás,
- szülőcsoportos beszélgetés,
- nyíltnap szervezése, és
- napi találkozások

biztosították, hogy a szülők megismerjék a bölcsődei nevelés-gondozás elveit és gyakorlatát, a kisgyermeknevelő pedig, a szülő segítségével megismerte a gyermek egyéni igényeit, szokásait. Ezek a tapasztalatok kölcsönösen segítették a család és a Bölcsődék közötti jó kapcsolat kialakítását és elősegítették az együttnevelés megvalósulását.

A bölcsődei ellátás keretében mindkét intézményi egység biztosította a gyermekek számára:

- a szakszerű gondozást, nevelést, testi-lelki szükségletek kielégítését, a fejlődését és a szocializáció segítségét,
- napi négyszeri étkeztetést,
- a fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezetet,
- az egészségvédelmet, egészségnevelést,
- az egyéni bánásmódot,
- a megfelelő időt a szabadban való tartózkodáshoz,
- a személyes higiénét,
- a korcsoportnak megfelelő játékeszközöket,
- a bölcsőde orvosi ellátást,
- az óvodai életre való felkészítést,
- a felmerülő probléma esetén a segítségnyújtás lehetőségét, a szolgáltatások elérhetőségeit.

A Bölcsődék – egymás kompetencia határainak kölcsönös tiszteletben tartásával – együttműködtek mindazon intézmények szakembereivel, akik a családoknak nyújtott szolgáltatások és ellátások során a gyermekkel, illetve a gyermek családjával kapcsolatba kerülhettek (gyermekjóléti szolgálat, védőnői szolgálat, házi gyermekorvosi szolgálat, nevelési szakszolgálat, családsegítés, óvoda, gyámhivatal).

6. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők működését engedélyező hatóság ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.

A B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala szakértője 2014. május 15-én szakmai ellenőrzést végzett a 2013. szeptember 10-én indult hatósági ellenőrzés keretében. A szakértő is megállapította, hogy a magas esetszámra tekintettel szükséges a szakképzett családgondozók számát 16 főre emelni, és biztosítani kell fejlesztőpedagógus és pszichológus vagy pszichopedagógus munkáját a Gyermekjóléti Központban. Pozitívan és elismerően értékelte a tárgyi feltételek teljes körű – a jogszabályban előírtaknak megfelelő – biztosítását.

Az elmúlt év végére – a térségben fennálló szakember hiány miatt – rendkívüli erőfeszítések árán sikerült tíz főre emelni a családgondozók számát. [2015. májusára teljesült a tizenhat fő családgondozó, majd fejlesztőpedagógus és pszichopedagógus, illetve további egy fő családsegítő asszisztens alkalmazása.]

Ózd városban és a térségben is jól érzékelhető módon, jelentős pozitív változáson ment keresztül az intézményi egység szakmai munkája 2014. év folyamán – amely folyamat máig tart –, köszönhetően a szakembergárda elmélyült, kreatív és szakmaiságában megújult és megerősödött munkájának. Az elmúlt év folyamán ezt mind a társult települések vezetői, a Gyámhivatal, a jelzőrendszeri tagok, mind területi képviselők visszajelezték.

A szakmai munka minőségének javulását támogatta az is, hogy az intézményi egység infrastruktúrája számottevően javult az új telephelyre történő átköltözéssel (Ózd, Lehel vezér út 1.), amelyet 2014. május 05. nappal vehettek birtokba a szakemberek és a lakosság.

Ezáltal a tárgyi, környezeti feltételek, a szakemberek munkakörülményei „ember-, és kliensbaráttá” váltak, mely kihatással volt valamennyi szakmai munkát végző munkavállaló mentális állapotára és teljesítményére, amely nélkülözhetetlen egy ilyen, a segítőt mentálisan súlyosan megterhelő személyes gondoskodást nyújtó ellátásban.

Az év közben végrehajtott létszámbővítés csökkentette a családgondozók leterheltségét, ez nagyobb odafigyelést eredményezett az érintett gyermekek veszélyeztetettségének feltérképezésére. A családgondozók számára a leterheltség csökkenésének eredményeképpen lehetőségük nyílt a preventív feladatok ellátására, a jelzőrendszeri tagokkal való személyes kapcsolattartásra, és a kiégés mértékének csökkenésére. Sikeresen bővítették ki a kapcsolati hálót önkormányzati cégek, civil szervezetek, egyházak, alapítványok, a nemzeti kisebbségi önkormányzat irányába.

A szakmai munka és személyes kapcsolattartás elmélyítése érdekében különböző „belső” technikai átszervezéseket is végrehajtottak, mely plusz költséggel, vagy leterheltséggel nem járt a családgondozókra nézve, viszont elősegítette a jelzőrendszeri tagok közötti aktív és hatékony információáramlást.

7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).

1. Cél a gyermekjóléti szolgáltatás alapfeladatainak még magasabb színvonalú, horizontális és vertikális elmélyítése, fejlesztése.
2. Szükséges erősíteni a város lakossága – de kiemelten a szegregátumokban élők - körében a család-megtartó gondozást család-csoporttal végzett szociális munka kialakításával és fenntartásával.
3. Kapcsolatháló kiszélesítése, a kapcsolatok elmélyítése.
4. Kiemelt fontosságú az észlelő és jelzőrendszer működtetésének további elmélyítése, a jelenleg passzív jelzőrendszeri tagok aktivizálása.
5. Fontos az iskolai szociális munka szakmai előkészítése, módszertani kidolgozása, majd oktatási intézményekbe való bevitele.
6. Törekedni kell a Gyermekjóléti Központnak a Családsegítéssel való együttműködésre, a gyermekjóléti és szociális ellátási terület szakmai integrációja érdekében.
7. A Gyermekjóléti Központ szélesíteni és erősíteni kívánja feladatkörében a közösségi szociális munkát, kiemelten a szegregátumokban élők körében.
8. A Gyermekjóléti Központ szakmai munkájával integrálódjon a szegregátumokban élők körében kezdődő közösségfejlesztésbe.
9. Az elmúlt év tapasztalatai szerint a Gyermekjóléti Központ feladatai közé sorolt utcai és kórházi szociális munkára, kapcsolattartási ügyeletre szükség van a város lakossága körében feltárt problémák kezelése, és a prevenció érdekében, függetlenül attól, hogy Ózd városnak a gyermekjóléti szolgáltatás működtetése a kötelező feladata, a gyermekjóléti központé nem. Erre figyelemmel indokolt volna a gyermekjóléti központ speciális feladataihoz jogszabályban rendelt 3 fő családgondozó foglalkoztatásának anyagi feltételeit biztosítani az ezt támogató dologi kiadásokkal együtt.
10. Ózd Város tekintetében a Gyvt. 94. § (3) bekezdés b)-c) pontja kötelezően ellátandó feladatként határozza meg gyermekek átmeneti otthonának és családok átmeneti otthonának működtetését. Ennek teljesülése érdekében keresni kell a lehetőségeket a két ellátási forma létrehozására, működtetésére.
11. A Gyermekjóléti Központ munkatársai továbbra kapcsolódjanak be a városi pályázatok szoft elemeinek lebonyolításába.
12. Adományozó szervezetek, alapítványok, civil szervezetek felkutatása.

8. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának, az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.

Az Ózdi Rendőrkapitányság tájékoztatása szerint a 2014. évben elkövetett bűncselekmények száma és az elkövetők összetétele az alábbiak szerint alakult:

fk. elkövetők száma:	131
gyk.elkövetők száma:	nincs adat
fk. elkövetők az összes elkövetőkhöz viszonyítva:	nincs adat
gyermekkorúak aránya az összes elkövetőkhöz:	nincs adat

Megállapítható, hogy az értékelt időszakban az elmúlt évhez képest a fiatalkorú elkövetők száma 34 %-kal csökkent.

A jogszabálysértések jelentős hányada az anyagi haszonszerzésre irányul.

2014. évben, az előző évekhez hasonlóan ismét elmondható az a már megfigyelt tendencia, hogy mind a fiatalkorú, mind a gyermekkorú elkövetők elsősorban a vagyon elleni bűncselekményeket, igaz az utóbbi időben már a garázdaság - iskolai verekedések - bűncselekményét is megvalósították.

A folyamatos adatgyűjtések során olyan információt nem szereztünk be, amely arra utalt volna, hogy illetékességi területünkön jogsértő csoportosulások léteznének.

A FIATALKORÚ BŰNÖZÉS OKAI

A fiatalok bűnözésének hátterében személyiségük fejlődési irányát meghatározó okok állnak, melyek leggyakrabban a szülők munkanélkülisége, alkoholizmusa, bűnöző életmódja, eltartási problémák, a helytelen következetlen nevelés, valamint az érintett rossz baráti környezete és alacsony műveltségi színvonala.

A rendőrség munkája során megállapításra került az a tény is, hogy városunkban a fiatalkorú és a gyermekkorú bűnelkövetők java része elsősorban azon iskolákból kerül ki, amelyekbe többnyire olyan személyek gyermekei járnak, akik korábban már összeütközésbe kerültek a törvénnyel. Másik részük abba az intézménybe jár, ahová szellemi és értelmi fogyatékoságaik miatt kerültek.

Sajnos napjainkban is jellemző az a tény, hogy ezek a gyerekek az általuk elkövetett cselekmények súlyával sokszor nincsenek tisztában, azokat gondolkodás nélkül, ösztönszerűen követik el. (Példaként megemlíthetjük, hogy a lopás bűncselekményt gyerekes „csínyként” kezelik még akkor is, ha ezen alkalommal erőszakot alkalmaznak, pedig ez már akkor rablásnak minősül.)

A fiatalkori bűnözés okaiként említhetjük meg továbbá azt is, hogy a rendezetlen családi körülmények, illetve a rossz – általuk kialakított – családi háttér, életszemlélet ösztönzi őket az újabb cselekmények elkövetésekor.

Elmondható még az is, hogy a lakókörnyezetben és az iskolában található barátokkal együtt követik el a bűncselekmények nagy részét.

Megállapítható az is – mint ahogy a korábbiakban már megemlítettük -, hogy a kiskorú elkövetők a bűncselekmények java részét iskolalátogatás helyett, iskolaidőben, illetve hazafelé tartva csoportosan, vagy pedig a szülő hazaérkezéséig követik el. Egyre jellemzőbb a szülői felügyelet hiánya, a felügyelet nélküli céltalan szabadidő eltöltés jelentős szerepet játszik. Amint már említettük, az elkövetés ideje néha a késő délutáni vagy esti időszakra, ill. már az éjszakai órákra is tehető. Az utóbbi időben kezd jellemzővé válni, hogy a szülők, nagyobb testvérek bírják rá a kiskorúakat a bűncselekmény elkövetésére. Ezen tény bizonyítása nehéz, mivel a szülő nem vonja felelősségre gyermekét, elmondásuk szerint nem bír tudomással a végrehajtott cselekményről. Emiatt a szülőt legtöbbször nem lehetséges a kiskorú veszélyeztetése bűncselekmény miatt gyanúsítottként kihallgatni.

BŰNMEGELŐZÉSI TEVÉKENYSÉG A VONALON

A bűnmegelőzés legbiztosabb eszköze a nevelés tökéletesítése, ezért ezen rendőrségi tevékenység fontos színtere az iskolai prevenció, melynek keretében jelen vannak az oktatási intézmények minden szintjén, bűnmegelőzési ismeretekkel látják el nem csak a tanulókat, hanem a pedagógusokat is, esetenként a szülőket.

A város két iskolájában is teljes munkaidőben bűnmegelőzési tanácsadó dolgozik, osztályfőnöki órákat, előadásokat tart ifjúság védelmi vonalon.

2014. évben több oktatási intézményben osztályfőnöki órákat tartottak a bűnügyi osztály bűnmegelőzési előadói. Ezen előadások alkalmával fő témaként a fiatalkorú bűnözés és sértetté válás, valamint „Együtt a kábítószer ellen” téma köré csoportosultak.

Ezen kívül a Kapitányság 2 vezető beosztású tagja a Putnokon található Serényi Béla Gimnázium 3-4 évfolyamos rendvédelmi tagozatán tart folyamatos előadásokat.

A fiatalkorúak által elkövetett bűncselekmények során gyakorta találkoztak olyan jelenségekkel, melyek igen nagymértékben befolyásolták a fiatalkorú személyek elkövetővé válását, mivel nagyon elleni bűncselekmények elkövetése során az esetek nagy részében bűncselekmény útján szerzett pénzből elsőként kábítószerrel vásároltak.

Ezen jelenségek tudomásukra jutását követően 2014. évben több alkalommal kábítószeres akcióra került sor, melynek alkalmával a terjesztők őrizetbe vételére, majd előzetes letartóztatására tettek indítványt.

2014. évben az ismertté vált 131 fiatalkorú bűnelkövetővel szemben lefolytatott eljárások során igyekeztek felhasználni mindazokat a lehetőségeket, amelyek a bűnmegelőzést szolgálják.

Család-, gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenységük során a büntetőeljárások lefolytatása alkalmával is nagy figyelmet fordítottak arra, hogy mindazon személyek felderítése és felelősségre vonása megtörténjen, akik valamilyen jogsértésükkel veszélyeztették kiskorú testi, értelmi, vagy erkölcsi fejlődését.

KÁBÍTÓSZER-MEGELŐZÉS

E tekintetben a rendőrség illetékességi területén is elterjedtek az alap kábítószeres, marihuánás cigaretta, az úgynevezett "bio" füves cigaretta is, amphetaminok között a speed, illetve előfordultak különféle gyógyszerszármazékok is.

A kábítószerrel visszaélés bűncselekmények során a visszaélést elkövetők általában 18. életévüket betöltött, és 21. életévüket meg nem haladott a bírói gyakorlatban fiatal felnőttként definiált személyek, de ezen felül sok esetben 21-30 év közötti, illetve csekély számban fiatalok személyek követik el, akik kimondottan hétvégeken baráti társaságokban, vagy szórakozóhelyeken, diszkókban fogyasztják a különféle drogokat.

Az illetékességi területen fokozott ellenőrzések foganatosítása miatt javulás mutatkozik a tekintetben, hogy az ellenőrzések gyakorisága miatt kábítószeres fogyasztó személyek inkább nélkülözik a drogfogyasztást a szórakozóhelyeken.

A kábítószerrel visszaélést elkövető személyek közül nagyobb számban fordulnak elő férfiak, akik törvény adta jogukkal élve visszaélést követően az elterelést választják.

A jövőben az általános-, valamint középiskolákban folyamatos ún. drogmegelőzési programokat kívánnak létrehozni, melyekhez különféle propaganda anyagokat használnának segédletként.

EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ IFJUSÁGVÉDELEM ÁLLAMI SZERVEIVEL ÉS TÁRSADALMI SEGÍTŐIVEL

Az elmúlt évekhez hasonlóan 2014. évben is folyamatos kapcsolatot tartottunk a városban működő különféle civil- és társszervezetekkel. Ezen alkalmakkor szakirányú útmutatást nyújtottunk a bennünket megkereső szervezeteknek.

A meglévő hivatásos és társadalmi pártfogók észrevételeiket, ellenőrzési nehézségeiket vetették fel, melynek megoldásához esetenként tőlünk kértek és kaptak segítséget, elsősorban a KMB szolgálat alkalmazottaitól.

A kapitányságunk körözési előadója napra kész kapcsolatot tart a szerv vezetőjével.

A SZAKVONAL HELYZETÉNEK JAVÍTÁSA ÉRDEKÉBEN JAVASLATOK, ELKÉPZELÉSEK

A hatékonyabb munka érdekében célszerű lesz tovább folytatni a korábbi években elkezdett munkát azokkal az alapítványokkal, fórumokkal és intézményekkel, akik célul tűzték ki az egészséges családi életre nevelés feladatainak végrehajtását.

Pozitívumként értékelhető, hogy az iskolák majdnem mindegyikében aktív ifjúságvédelmi oktatás történik olyan pedagógusok részvételével, akik erre irányuló képzésben részesültek és napi kapcsolatban vannak a rendőrséggel, valamint, hogy a kapitányság illetékességi területén bevezetésre került a DADA program.

9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alpellátás, szakellátás, szabadidős programok, dropprevenció stb.).

Ózd Város Önkormányzata 2014-ben 68 civil szervezetet, 8 egyházat és 2 egyházhoz kötődő civil szervezetet támogatott a civil szervezetek és egyházak támogatása költségvetési keret terhére összesen 7M Ft értékben. *(ebből civil szervezetek támogatása: 4M Ft, egyházi felekezetek támogatása: 3M Ft)* A civil szervezetek (egyesületek, alapítványok, csoportok) önállóan, vagy kötelezettségvállaló bevonásával (legtöbb esetben az Ózdi Művelődési Intézmények) olyan programokat, projekteket valósítottak meg, melyek erősítették az Önkormányzat és a civil társadalom közötti partneri viszonyt az önkormányzati feladatok hatékonyabb ellátása érdekében, elsősorban a kulturális és szabadidős programok területén.

Az ifjúsági szabadidős és kulturális tevékenység változatlanul megjelent az Ózdi Művelődési Intézmények egységeinek feladatkörében. Egész évben zajlottak a korosztályt célzó kulturális programok, az ÓMI több ifjúsági csoport befogadó háttérintézménye volt.

Gyermek és ifjúsági civil közélet

2014-ben is eredményesen működött a Gyöngyvirág Gyermeknéptánc Egyesület, az Erica C. Dance School & Company hat korcsoportban, az A.M.E. Kultúrhíd Egyesület balett csoportja, az ÓMI Zenés Színház, valamint az ifjúsági sakk szakkör. Az Ózdi Örökségvédő Festőtábor alkotómunkájába – a Velence-telepi rehabilitációs témából adódóan – célzottan bevonásra kerültek a helyi gyermekek, fiatalok, foglalkoztatásuk prevenciós célokat is szolgált.

Ifjúsági nagyrendezvények

Mind az ÓMI Városi Művelődési Központ, mind a Városi Könyvtár hangsúlyt fektetett a gyermekeket, fiatalokat célzó, igényes szabadidős programokra. Óvodás és kisiskolás színházi előadássorozattal, családbarát szabadidős programokkal, szakkörökkel, vetélkedőkkel, játszóházi foglalkozásokkal, tartalmas gyermekkönyvhéttel és gyermeknapi rendezvénnyel célozták meg a kicsiket. Író – olvasó találkozókat, mesebemutatókat, rajzpályázatokat, informatikai tábort, cigány népismereti vetélkedőt tartottak. A településrészi óvodások, iskolások lehetőséget kaptak a színpadi bemutatkozásra a Vasvár Sokadalomban. A város köznevelési intézményei – sport és kulturális csoportjaival – rendszeresen, magas színvonalon kapcsolódnak a település kulturális nagyrendezvényeihez.

Bűnmegelőzési és dropprevenciós programok:

Az ÓMI hagyományos bűnmegelőzési programja, az Ózdi Rendőrkapitánysággal közösen szervezett, az év során két alkalommal megrendezett SZIRÉNA bűn- és baleset-megelőzési nap volt.

HATÁROZATI JAVASLAT

**Ózd Város Önkormányzata Képviselő-testületének
.../2015. (V.28.) határozata
a helyi önkormányzat gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak
2014. évi ellátásáról szóló átfogó értékelés elfogadásáról**

Ózd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a fenti tárgyú előterjesztést megtárgyalta és az alábbi határozatot hozta:

A Képviselő-testület a helyi önkormányzat gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak 2014. évi ellátásáról szóló átfogó értékelést elfogadja.